

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Vitas Parallelas Graecè & Latinè

Plutarchus

Francofurti, 1620

In C. Marcium Coriolanum annotationes

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1340)

παν ζυσι δα παρ Κλεαρίας. Vide ibi Scholia, si lubet, πιν cothur- rum verti, nescio an recte: sed tamen quid aliud sit, nescio, & αζή 10. κόςμος est, qualis in certamine cuiuscunque generis habetur.

210. b. *Plynteria*] Mineruæ sacra esse dixit: quod ita Plu- tarchum inuenerit, πιν δειν dicentem κατ' ελογίω. Vari- nus quidem annotauit, in Aglauri Cecrope naræ honorem ea peracta, citato ad id Lycurgo in oratione de sacerdotio: & est idem apud Helychium. Sed Xenophon, longe fide di-

gniffimus autor, palam ad Mineruam refert.

213. b. *Ei imago secundum quietem*] De Alcibiadis somnio ante necem, Val. Max. l. 1. c. 5. Cr.

Ibid. c. *Sustulit Timandra cadaver*] Vide *Æmil. Probum.* Cr.

Ibid. d. *Hyccaris Sicilia*] Υ' κερων scribendum est, non Γ' κερων. quod non Geographi modo demonstrant, sed & infra sic in Nicia legitur, & apud Athenæum lib. 13. Paraphraustes hoc omisit: retinuit mendum Amiotus.

IN PLVT. C. MARCIVM CORIOLANVM

Annotationes Guil. Xylandri & Herm. Crusieri, interpretum.

Qua ætate vixerit Coriolanus, neque ignotum est, & à nobis à Themistoclis vitam annotatum. Cæterum Coriolano Marcii nomen, (de qua familia etiam in Numa dictum est.) Cui prænomen fuisse, satis & ex Plutarcho & ex Dionysio, qui lib. 6. sub finem, & deinde crebro, Γάϊον Μάρκιον dicit, & ex Liuii emendatis codicibus constat. Nam error quasi inueteratus, & plurimorum librorum est communis, etiam Valeri, Eutropii, libri De viris illustribus, Gellii, aliorum. Quod autem verti. *Ancus Marcium filia Numa natus*: id in Græco est vitiose, ὄν καὶ Μάρκιον τὸ Γάϊον ὄνομα θυροσειδοῖς, καὶ κατ' ἑὶ Τύλλιον, & c. En tibi Guatinum: Ex quibus etiam Marcus Caius nomine nepos extitit, qui post Tullum regnavit Hostilium. Iam quis non stomachetur quum annotatorum illorum & emendatorum (hoc enim nominis sibi sumunt) cum inscitiam tum oscitantiam deprehendat? Est enim hoc loco à nescio quo annotatum in margine, Marcium istum Caium Guarini apud Liuium esse Cn. Marcium. Hoc erat palmarium reperire: nimirum aliquis apud Liuium rex Romanorum, Tulli successor, Cn. Martius legitur. Annotare hoc vitium est vt impudentiam nimis impunem multorum in postorum notare, qui emendatos à se & illustratos libros crebro edunt atque dedicant: est enim iis sumorum venditoribus emendare, pro Cn. Cneum reponere: pro Cn. Cn. sossis, nescio quas Cluilias, & alibi notam interrogationis aut maiusculam literam signate: illustrare, quam aliquid omnibus in promptu situm, marginali haurit. Verbi causa, idem esse apud Gellium, aut Valerium, vel aliter ibi legi, & similia: quæ & raro & inepte plerumque, aliquando falso indicant. Quod si isti, quicumque tandem fuit, correctori in mentem venisset, apud Liuium quaerere (tametsi id pueri sciunt qui nondum are lauantur) quidnam post Tullum Hostilium rex Romanorum fuisset, non Ancum modo Marcium inuenisset, sed & rationem locum hunc deprauatum restituendū. Verba sunt Liuii: Ancū Marcum regem populi creauit, partes fuisse autores. Numa Pompili regis nepos filia ortus Ancus Marcus erat, & c. Idem est apud Dionysium lib. 3. vbi Ancus huius μητρὸς πατρὸς, Auius maternus, Numa Pompilius fuisse dicitur traditur: nisi quod ibi noto & frequenti librarii lapsu Μάρκος passim pro Μάρκιος legitur, quod ita placuit isti correctori, vt hunc librum M. Coriolani titulo insigniret: corrupto & prænomine & nomine. Ergo apud Plutarcho hic pro Γάϊον ὄνομα restituendum est, Ἄγκος ὁ Νουμά: & leuissima ac prope nulla mutatione constabit. u. pro Τύλλιον, Τύλλον scribe.

214. c. *In conspectu dictatoris*] Is fuit A. Posthumius Albus. Res geita ad Regillum Lacum, V. C. cclviii. Liuii libro 2. Dionysius initio sexti.

Ibid. *Qui glandiuori sunt ab oraculo appellati*] Oraculum est passim apud autores citatum, & extat apud Herodotum libro 1. Pythiæ adscriptum: Ἀρκάδιον μὲν αὐτῶν, μέγα μὲν αὐτῶν, οὐ τι δώδω. Πολλοὶ δὲ Ἀρκάδιον βαλεῖν φάσιν ἀνδρῶν ἕσσιν, & c. Polcis me Arcadiam? nimium petis, haud tibi dono: Glandiuori Arcadiæ multi diuione fruuntur, & c. Porro autem, Aborigines, à quibus orti & aucti sunt Romani, ex Arcadia in Italiam venisse, Dionysius lib. 1. Antiquitatum Romanarum demonstrat: vt eum honorem quasi autoribus sui generis habuisse Romani videri possint. De corona autem quæna legatur caput quartum lib. 16. Historiæ naturalis Plinii. Quod autem mulum à quercu suppeditatur, ratione mellis intelligitur. Est enim notum, apes frequenter mellificium in quercubus exercere. De quercu præstantia & Liu. lib. 8. Dec. 1.

215. c. *Volumnia non satiabatur*] Contra Liuii, Volumniam, uxorem Coriolani, matrem, Veroriam appellat, atque itidem Dionysius lib. 8. Noster uxorem Vergiliam nuncupat.

Xyl. De Coriolani insigni in matrem pietate, Val. Max. lib. 3. ca. 2. Cr.

Ibid. d. *M. Valerius*] Μάρκιον male, pro Μάρκον, aut Μάριον. Nam Dionysius lib. 6. Manium dicit, apud alios Marcus, nimirum mendose legitur. De hoc infra in Pompeio fit mentio.

216. b. *Princeps legationis fuit*] Liuii Dec. 1. l. 2. Cr. Ibid. c. *Junium Brutum & Sicinnum Vell.*] Liuius habet C. Licinium & L. Albinum: ni mendosus sit locus. Cr.

218. a. *Eum insigni tulit laud.*] De honoribus Marcio habitis Valer. Max. lib. 4. c. 3.

Ibid. *T. Larcium*] Μάρκιον in Græco legitur, pro Λάρκιον: quod & Guatinus sensit. Est autem circa hæc tempora Larciorum nobilis mentio, & Marcium oscitans scriptor hic inculcauit iterum.

Ibid. c. *Alteri Battorum*] Cætera cognomina fere Ptolemæorum, reliquorumque Alexandri successorum fuerunt, & notiora sunt quam vt annotare multa oporteat. Ptolemæi fuerunt, Soter, Physcon, Evergetes, Philadelphus, Seleucus, Callinicus, & c. Græcis est ἰκαμυλλόρην. Antiochi cognomen fuit, (sicut & alia ex his Antiochi & Demetrii tulerunt) teste Appiano, siue Syriaci. & Iustinus lib. 36. à magnitudine nasi ductum ait. Porro autem Ptolemæum Lathyrum, quem noster dicit, eum (nisi fallor) alii autores, atque etiam Plinius lib. 6. cap. 30. Lathyrum vocant: Strabo libro vltimo Λάθουρον, Lathurum: si quidem recte legitur. Est alias leguminis genus Λάθουρος, cuius & Plutarcho meminit Quæstionum Romanarum 95. & Eustathius in vlliadis. Cæterum haud scio an Plutarcho Λάμουρος scripserit. Λάθουρος enim non à conuitio, sed nauo forte corporis nomen, aut crebra usurpatione certi cibi, vel eius leguminis colendi studio, vt Ciceronis quidam volunt. Itaque nolui mutare. De Antigono Dofone, vide in Emilio Paulo. Cæterum de Barto Cyrenes conditore, eiusque successoribus, qui legere volunt, interpretem Pindari sumant, in quarta oda Pythiorum exordio. Videndus & in M. Ipomena Herodotus, & in 13. Iustinus. Quod ad Syllam attinet, quod à vitio corporis cognomen esse tractum affirmat, id in vita Syllæ ab initio statim explicat: nempe ob horrendum quasi ruborem albedini faciei eius admixtum, hoc cognominis ei factum. Vnde quidam Atheniensium subsannatorum dixerit in eum, Syllam esse morum farina conspersum. Itaque minime assentior doctissimo & rerum Romanarum peritissimo homini Sigonio, qui mendum hoc loco esse putat, & σίλους pro σίλας substituendos. Nam & constat sibi Plutarcho, idem etiam initio Martii referens de Syllæ: & Macrobius ne ipse quidem Sigonius ei contulerit. Macrobius libro 1. Saturnaliorum capit. 17. in hanc sententiam scribit: Cornelium Rufinum decemuirum bello Annibalico inspectis libris Sibyllinis, primo Sibyllam, post Syllam cognominatum: idque cognomen in eius posteritate retentum fuisse. Primum quis credat Macrobio, autorem non nominanti, potius quam Plutarcho? Deinde Liuius eandem historiam describens libro 25. iam tum Syllam prætorem nominat; haud (opinor) præteriturus nouitatem cognomenti, si tum aut ea de causa extitisset, quum quidem libri Sibyllini sint à decemuiris inspecti, vel (ipso Macrobio teste) Sulla Marcii vatis carmina habuerit. Denique Quintilianus etiam Plutarcho ad stipulatur, vtique fide quam Macrobius dignior, libro 1. capit. 7. Itaque Macrobius sua cum opinione missum facio, neque iam disputo vt rectius senserit. In loco quidem Plutarchi, cuius ipse autor lectionem

alio (vti demonstratum est) loco confirmat & tuetur, nihil mutandum duxi. Neque ego hæc annotaui vt Sigonium reprehenderem, quem admittor hercle, & in hoc studiorum genere nemini postpono, meque ipsius scriptis plurimum adiutum libenter & ingenue confitebor: ipse alioquin & obseruans insignium virorum, & ingenio, consilio, adeoque conditione vitæ à reprehendendo abhorrens. Quia tamen in tantum quoque hominem σφάλμα prope μνημονικόν potuit cadere: neque ipse, cur eius repudiassem coniecturam, debui dissimulare, ne aut non animaduertisse, aut obiter vertisse putarer: & ipsum æquo animo passurum existimo, in releui, meo tamen instituto coniuncta, improbari suam à nobis opinionem. De Claudis autem plane ei subscribo, neque enim ignorauit Plutarchus originem Claudiæ gentis. Cruserius quoque hoc loco sic annotat, Cognomina vnde imposita: Plin. l. 18. c. 3. Macrob. Sat. l. 1. cap. 6.

220. b. Anythum Authemionis] Historia hæc est apud Diodorum Sculum paucis perscripta, lib. 13.

Ibid. d. Vt dixit Plato] In epistola ad Dionem. Vide quæ de hoc in eius vita annotauimus.

221. b. Sed sine imperio agentes duces suos magistratus appellat] Xyl. vertit, Magistratibus sublati duces suos eo nomine significat: & appollis verbis Γραξίς ἀρχαί ἐχούσαι, ηγεμόνας ἰδίαις ἀρχαίς ποιεῖται, annotat, Quod superiorem de contumacia disputationem & alia quædam minus dextre interpretatus est Guarinus, obscuritate excusari potest eius loci. Hic nihil nisi luculentum est, & tamen ita vertit, Indomitos esse, & patronos suos vocare principes. Posterius vtcun que ferri potest, si quis per patronos, turbatorum autores & duces, ηγεμόνας videlicet, tribunos plebis statim intelligi putet. ἀρχαί autem est, quum in periaistorum magistratum detrectant subditi, dignitasque & autoritas magistratum iacet, multitudine licentiam nacta omnia prohibita sua augendi: cuiusmodi ἀρχαί ναυπηγῆν quasi proverbialiter vocat apud Euripidem Hecuba, οὐ ἀκόλαστον ἔχλην. Talem Coriolanus Romæ tum esse dicebat, consulum maiestate deiecta, & plebe solis suis ductoribus & turbatoribus tribunis intenta: quum quidem tribunatus plebis ne sit quidem, si proprie dicendum sit, magistratus: vt alias ostenditur.

223. d. Tribus damnatoria superauerunt] In Græco est, αἱ τρεῖς δαιμόνιοι θεοὶ ἐξήρουν, hoc est damnauerunt, atque hoc sequutus est etiam Guarinus. Fuisse eo tempore Romæ tribus viginti vnam ex Dionysio & Liuiο patet, nisi quod vitiose apud Liuium triginta pro viginti legitur, vt & Sigonius notauit. Locus apud Liuium est non longe ante historiam Coriolani, libro 2. At maior pars si absoluebat, id quod fiebat si tres tantum tribus eum damnassent: certe damnatus non fuisset Coriolanus. Itaque intelligendum est, Coriolanum à nouem tribubus absolutum fuisse, à duodecim (hoc est, ternario pluribus) damnatum. Dionysius paulo aliter idem indicauit, vt mox dicam. Sed tamen apud eundem libro 8. Coriolanus ad Volicos verba faciens, ποσὸν, inquit, ἀρὰ μοι παλαιῶν τῶν μηδὲν ἀδικῶν, ὥστε οὐδέ τι κρῖνον ἐμοί, οὐδὲ πλεονεξίαν ἔχον, καὶ δὲ τὸ πρὸς ἐχθρὸν μοι, δυοῖς μόνον ἔδωκεν ἡφόροις. Duobus tantum suffragiis damnatus sum, id est, damnantia quam absoluentia puncta duobus plura fuerunt: absoluerant enim nouem damnauerant duodecim tribus. Qui locus plane Plutarchiano huic germanus est, notandumque studiosis literarum humanitatis est, quid sit apud bonos autores Tribus suffragiis damnari, aut similia: quod iam ex his satis intelligi potest. Nihil est de hac damnatione apud Liuium, nisi quod absens damnatus in Volcos exulatum abuisse dicitur. Dionysius totam rem formamque iudiciorum cum centuriatorum tum tributorum, diligentissime perscripsit lib. 7. cuius hæc sunt ad extremum verba, αἱ δὲ ἐπιψηφισαὶ ἀπαιτεῖς, δεξερὺς μὲν ἄνδρες ἦσαν, οὐ μὲν τὰ δεξιὰ γὰρ ἐφαίνετο, μίαν γὰρ καὶ εἴκοσι πέντε φυλῶν οὖσαν, αἱ ἢ ψήφος αἰεὶ δόθη, τὰς δεξιὰς οὖσαν ἐχούσας ὁ Μάρκιος ὄνομα. αἰεὶ τε εἰ δυοῖς ποσὸν αὐτῶν φυλαῖς, δεξίαν ἰσοψηφισαὶ ἀπέλυτο αὐτῶν, αἰεὶ πρὸ νόμου ἦξιον. Senfus est, de xxxi. tribubus fuisse nouem quæ absoluerent, reliquas damnassent, parumque abuisse quin æquatis suffragiis absolueretur. Vt satis constet, quid aut quem noster sit sequutus: & quidem permultum lucis hæc loco huic afferunt. Tamen si priori loco pro δυοῖς μόνον, in alim τοκοῖς legere, Tribus pro Duobus. In posteriore ἰσοψηφισαὶ latius sumitur. Suffragiis autem partibus reum absolui, (vt hoc obiter addam) testatur etiam in Martii prope initio Plutarchus, & in quaestura Catonis minoris: sitque similis legis apud Athenienses mentio etiam apud Aristophanem in Ranis de Cleophonte: ὅτιν ἄν περὶ, Ἐξῆς ἴσους ἴσους ἴσους. Neque est ab re, adscribere interpretis

verba, latinatamen facta. Equales, (inquit) nimirum calculi, hoc est paria suffragia: quum toridem alba sunt quot nigra. Alludit autem ad eam consuetudinem quod absoluebatur reus si æqualia ferrentur suffragia. Idque repetitum est à iudicio Orestis, de quo in Iphigenia Taurica Euripides, sub persona Mineræ ad Orestem dicentis: Quod & antehac tibi salutem ego attuli, In Martio campo, paria suffragia Diuidicans—Hoc obiter docere volui, quum hic se eius occasio obtulisset, & mihi aliis foret annotandum.

224. b. Tullio Ausidio erat nomen] Xyl. vertit, Nominis Tullii & Ausidii. Et annotat, Αὐφίδιος, Amphidius, est in Græco: sed Dion. l. 8. initio, & Liuium sequi præstabat.

Ibid. c. Vt Vlysses] Is enim eo modo Liuium intravit: Locus est apud Homerum Vlyssæ 4.

225. a. T. Latinus] Sic & apud Dionysium legitur, lib. 7. & apud Valerium Maximum lib. 1. ca. 7. apud Liuium Latinus, apud Macrobiū lib. 1. Saturnaliorum, cap. 6. Annii. Cicero idem narrans lib. 1. De diuin. nomen omisit.

Ibid. c. Factum tamen nemo vindicauit] Guarinus Discedebat. Dicitur autem ipse à Græco, οὐδὲν δὲ ἐπιζητῶν, quod hic, vt & alibi, pro Vindicare, Punire, aut Reprehendere ponitur.

Ibid. c. Quod & razue mortalium coacti &c.] Xyl. hunc locum ita transtulit, Hoc age qua voce animum aduerti sacris inberet, neque quicquam operis interui illis, aut aliud quodcumque negotium: ostenderetque plerasque res humanas necessitate quadam & vi peragi &c. Atque hæc in eum annotat: Locus in Græco est perobscurus, neque (vt videtur) integer. Ego verba expressi sentium non satis assequor, nisi si id vult intelligi, Debere nos in sacris faciendis toto animo, ei quod agimus, intentos esse, id quod in aliis humanis actionibus & negotiis à nobis vix præstari potest, ob necessitatem, & extrinsecus accedentes subinde nobis perturbationes. Sed hæc est coniectura.

Ibid. Thensas] Thensas est in Græco pro θήσας, vt opinor: Sunt autem Thensa, vehicula argentea, quibus exuuiæ deorum ludis Circensibus per circum ad puluinaria v. habantur. Festus.

227. b. Toleriensis, Vicellensis] Inter Latinos qui in monte Albano soliti essent carnes accipere, etiam Toleriensis numerat Plin. lib. 3. cap. 5. Laucos verti, Liuium sequutus: quum in Græco sit Οὐκίανος, Vicanos apud Guarinum: ego Λαουκίανος legendum censui, apud Dionysium est Λαβικανός. Siquis contendat Οὐκίανος scripsisse Plutarchum, Vicellenses intelligendi erunt, de quibus Plinius ibidem. Sed meum argumentum præfero.

Ibid. Postquam Bolas oppidum] Bolanos supra dixit βολανός, o longo. Nunc Bolas urbem, o breui, quasi diuersim ponit, sequutus Dionysium, nisi quod hic make Βόλλας est, apud Dionysium Βολας: alias nihil de hac vrbe habeo. Quod dixi intra decimum tertium lapidem, centum stadia sunt in Græco, milliaria nempe 1 1/2.

Ibid. e. Fossas Cluias] Liuius habet Fossas Ciuilias, vel Cluias: nisi, quod suspicor, mendum sit. Cr.

229. b. Quum enim ille] Guarinus locum hunc mirifice confudit & peruertit. Est autem grauis ac prope dixerim pia disputatio, qua Homeri sententiam de voluntate nostra animique impetibus diuinitus oblati explicat & defendit: qua de re hic commentari non licet.

Ibid. e. Matrem Marcii Volumniam] Liui. appellat Veturiam, Cr.

230. c. Pueros & Vergiliam secum trahens] Valer. Max. l. 5. c. 4. Liui. l. 2. Dec. 1. Cr.

232. b. Ex aere] Xyl. Ab eo quod est circumpositum. Et annotat, Ἐκ ἀερίωνος. Guarinus aerem vertit. Sed ego istam huius vocabuli significationem non satis commodam ratus, malui generalem ad verbum exprimere: vt vestes etiam, seta & alia id genus intelligantur, à quibus quam ab aere, facilius colorem accipiant statua.

233. b. Cum Aequis sociis & amicis] Ἐξ Ἰσικανός. Legendum est Ἰσικανός, qui sunt Aequi: quod & Dionysii ac Liuii autoritas, & ipsa ratio ostendit. Nihil enim huic attinent Sicani, vtcun que antiquitus Itali: & tan en eos Guarinus leuissimo mendo inductus reuenerat, vt & alibi.

Ibid. c. Vt autor est Thucydides] Historia est lib. 5. Locus Dionysii est initio lib. 8.

234. a. Erga Themistoclem precipue Aristidis] Val. Max. lib. 6. cap. 5. Cr.